

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Procesije prošnjega tedna.

Zgodovinsko-liturgična črtica.

S ponedeljkom po 5. velikonočni nedelji pričnê se tri dni trarajoê čas, pokori odmenjen. Na prvi pogled se nam to dozdeva popolnoma neprièakovan sluèaj za velikonoèno dobo; ako si ga pa bolj natanko ogledamo, bode mo našli, da ta naredba ni brez imenitnega ozira na dni, o katerih se obhaja. Res je sicer, da je Izveličar pred svojim trpljenjem rekel, da naj se ne postê prijatelji ženina, dokler je med njimi (Luk. 5, 34.) Toda, nimajo li zadnje ure pred odhodom njegovim v nebesa nekaj tužnega v sebi? Ali mari ne mislimo, kakor je naravno, 5. povelikonoèno nedeljo na ono udano in skrito žalost, ki je težilo srce Matere božje in apostolov? Saj jih je čakala britka izguba Onega, kojega navzoènost jim je bila predèutje nebeškega veselja!

Zdaj pa hoèemo povedati, kako in o kateri priliki da se je cerkveno leto v tej dobi z vpeljavo onih treh dni spopolnilo. Zdi se nam, kakor bi hotela cerkev leskeèa v svitu vstajenja hipoma povrniti se k žalostnemu postnemu času. Kako se je to zgodilo? Sv. Duh, kateri sv. cerkev v vsem vlada, je hotel, da je neka priprosta galška cerkev zaèetkom druge polovice 5. stoletja pričela ta impozantni obred, ki se je hitro razširil po vsem kaloliškem svetu: vsprejela ga je ona kar naravnosl za spopolnitev velikonoène liturgije.

Cerkev vienne-ska, ena izmed najimenitnejših in najstarejših cerkvá južne Galije, imela je tadaj sv. Mamerta za škofa. Nezgode vsake vrste so bile prišle nad pokrajino, nedavno po Burgundcih zopet osvojeno. Potresi, požari, strašne naravne prikazni prestrašile so prebivalstvo, ki je v njih videlo znamenja jeze božje. Sv. škof je skušal svoje verne s tem ohrabriti, da jim je dal priliko, k Bogu se zopet vrniti ter praviènosti njegovi zadostiti. Zaukazal je toraj tri spravne dni, o katerih naj bi verniki spokorna dela opravljali in psalme prepevajoê obhode prirejali. V ta namen izbral je škof vienne-ski tri dni pred vnebohodom Gospodovim in tako položil temelj važni uredbi ne sluteè, da jo bode polagoma vsprejel ves katoliški svet.

Kakor je naravno, poprijela se je je najpred Galija. Sv. Alcimus Avitus, ki je bil blizo neposredni naslednik sv. Mamerta na škofovskem stolu vienneskem, spričuje, da so bili prošnji obhodi v tej cerkvi za njegovega časa že

popolnoma v navadi.¹⁾ Sv. Cezarij arles-ski v začetku 6. stoletja govori o njih, kakor o že daleč razširjenem običaji. S tem izrazom zaznamoval je vsaj oni del Galije, ki je bil tada pod oblastjo zahodnih Gotov.²⁾ Jasno je pa tudi, da se Galija ni obotavljala vsprejeti to pobožno navado, če prebiramo kánone, ki jih je o tej stvari dal prvi zbor orleanski l. 514.; in znano je, da so se tega zbora udeležile vse pokrajine, katere so priznavale vlado Klodvigovo. Določbe orleanskega zbora gledé prošnjih dni pričajo o veliki važnosti, ki se je že takrat pripisavala ti naredbi. Ne le, da se je zaukazalo te tri dni zdržati se mesnih jedi, marveč je bil zapovedan redni in pravi post. Določilo se je tudi, da naj se službujoči dela oprosté in se jim tako prilika dá udeleževati se dolgotrajnih funkcij, katere so te tri dni skoro popolnem izpolnjevale.³⁾ Leta 567. potrdil je tudi zbor tourski dolžnost postiti se imenovane tri dni⁴⁾; dolžnost praznovati o njih pa se pripoznanoma nahaja še v kapitularijih Karola Velikega in Karola Golega.

Glavni obred cerkvá galških o teh treh dneh bili so začetkom slovesni obhodi, pri katerih so se prepevale prošnje pesmi. Imenovali so je procesije po besedi *procedere*, dalje hoditi, ker so hodili od kraja do kraja. Sv. Cezarij Arles-ski poroča, da so te procesije prošnjega tedna trajale po celih šest ur, tako da so duhovščino, kadar se je vsled dolgotrajnega petja utrujena čutila, namestovali ženski zbori toliko časa, da so cerkveni služabniki zopet k sapi prišli.⁵⁾ Leté iz običajev galških cerkvá stare dobe posnete podrobnosti naj bi si tudi oni zapomnili, kateri bi dandanes radi videli, da se daljše procesije zabranijo, češ da so taka bogoslužna opravila, trajajoča velik del dneva, že sama ob sebi zloraba.

Predno se je prošnja procesija vzdignila, potresli so udeležencem glavo s pepelom; ti udeleženci pa so bili ves narod. Potem se je narod poskropil z blagoslovljeno vodo in začel se je pobožni obhod. Procesija je bila sestavljena iz duhovščine in vernikov več cerkvá druge vrste, kateri so se s križem na čelu zbrali v glavni cerkvi. Duhovščina glavne cerkve je vodila obhod; vsi pa, kleriki in lajiki hodili so bosí ter so prepevali litanije, psalme in antifone med potjo do bazilike, ki so jo že prej kot postajo ali *statio* zaznamovali; tu se je obhajala tudi sv. maša. Obiskavali so tudi vse cerkve, memo, katerih so prišli in ondi peli kako antifono v proslavo skrivnosti ali svetnika, kateremu je bila cerkev posvečena.

To so bili s prvega začetka pri prošnjih obhodih navadni obredi ki so se tudi ohranili nekoliko časa. Menih šentgalski, kateri nam je toliko dragih spominov o Karolu Velikem zapustil, poroča, da je veliki cesar one dni, enako kakor naj priprostejši vernik svoje obutalo sezul ter bosonog od svoje palače do postajne cerkve za križem korakal.⁶⁾ V 13. stoletji pa je sv. Elizabeta turingiška dajala narodu svojemu isti pobožni vzgled. Srečno

¹⁾ Homil. de rogationibus

²⁾ Serm. 172. izmed govorov sv Avgušтина.

³⁾ Canon 27.

⁴⁾ Canon 17.

⁵⁾ Serm. 174 Herbertius Turritanus, Miracul. lit. l. c. 21.

⁶⁾ De rebus bellicis Caroli Magni, c. XVI.

se je štela, ako ji je bilo mogoče pri prošnjih obhodih pomešati se med najrevnejše žene izmed naroda bosa in zavita v resasto volneno obleko za križem hoditi.*) Sv. Karol Boromej, kateri je v svoji škofiji toliko starih častitljivih običajev zopet vpeljal, je skrbno gledal na to, da se prošnji obhodi niso zanemarjali. S svojo skrbjo in s svojim izgledom je zopet zanelil staro gorečnost za toliko sveto navado. Zapovedal je svojim vernikom post za te tri dni in se ga sam držal ob vodi in kruhu. Procesija, katere se je morala duhovščina vsega mesta udeležiti in katera se je pričela s pepelenjem, šla je o zoru iz stolnice, kamor se je še le ob treh ali štirih popoldne vrnila. V ponedeljek obiskali so 13 cerkvâ, v torek 9, v sredo 11. Sveti nadškof je v eni izmed njih daroval sveto mašo, potem pa imel govor do ljudstva.**)

Ako primerjamo to gorečnost naših pradedov gledé posvečevanja onih treh dni z mlačnostjo sedanjega rodu, ki se za slovesno obhajanje prošnjih procesij skoro nič ne briga: ne bodemo napačno sodili, če rečemo, da je to znamenje, da je dandanes zelo opešal krščanski duh. Kako važen je smoter, ki si ga je cerkev s temi procesijami postavila! Koliko vernikov, ki imajo mnogo prostega časa, bi se jih lahko udeležilo; toda, ne da bi ta lepi zlati čas posvetili očitni katoliški pobožnosti, porabijo ga za zasebne. In naj so še tako koristne, vendar ne morejo onih milosti jim pridobiti, kakor javna udeležba bogoslužnih naredb, katere je sv. cerkev sama zapovedala in je tudi ona še zmiraj vodi.

Prošnji obhodi so se naglo razširili iz Galije po vsi zahodnji cerkvi. V Španiji jih nahajamo že v 7. stoletji; tudi po Angliji so se hitro razširili in po srednji Evropi so prišli v navado z novoustanovljenimi cerkvami. Rim sam je je vsprejel koncem 8. stoletja za papeža Leona III. Kmalu potem so se tudi galske cerkve odpovedale svoji lastni liturgiji in se oklenile rimskega obreda: ob enem je bila v Galiji vpeljana tudi procesija sv. Marka. Vendar je bil pri tem mal razloček; v Rimu ohranila je procesija dné 25. aprila imé *Litania major*, novi obhodi pa so se zvali radi razločka *Litaniae minores*. V Galiji je bilo ravno narobe. Ondi ohranili so obhodi prošnjega tedna ime *Litaniae majores*, à na novo prišla procesija sv. Marka imenovala se je kot mlajša *Litania minor*. Poleg tega rimska cerkev s procesijami prošnjega tedna tudi ni vsprejela njih vse strogosti gledé posta, in to zaradi velikonočne dobe, v katero spadajo, ker ni hotela onih 40 veselih dni, ko je Jezus še občeval s svojimi učenci, kaziti s postno zapovedjo. Zaukazala je le zdržati se mesnih jedij te tri dni. Milanska cerkev, katera, kakor vemo, se strogo drži prošnjih obhodov, jih je tudi preložila na ponedeljek, torek in sredo po nedelji v osmini vnebohoda Gospodovega, da tako padajo izven velikonočne dobe.

Da se držimo prave mere — rimska cerkev jo ima vedno — moramo te obhode smatrati kot sveto naredbo, katera naše velikonočno veselje pač, kroti, à ga nikakor zatreti ne smé. Vijolčasta barva, ki se rabi pri procesiji in maši, ne pomenja bega ženinovega (Vis. pis. 8.), marveč nas opominja,

*) Surlus. ad diem 19. Novembris.

***) Guissano. življenje sv. Karola Bor.

da se bliža njegov odhod. Naložen nam zdržek, dasi tudi ni združen s postom, priča, rekel bi, že v prihodnost o naši žalosti, da kmalu Izveličarja ne bode več med nami.

Pišočemu te vrste, katere naj bi imenitni pomen spokornih obhodov prošnjega tedna razložile, opomniti je še treba, da se je s časom krščansko mišljenje toliko poslabšalo ter post in zdržek čedalje bolj zanemarjal, tako, da je bila sv. cerkev primorana, od te zapovedi odnehati. Naj bi torej pravi verniki iz tega razvideli, da je dandanes, ko vera peša, tim večja dolžnost, s skupno molitvijo poravnati toliko koristno in staro, zdaj pa odpravljeno postno zapoved, katera je našo mehkužnost le malo težila.

Po sedanjem cerkvenem redu pojejo se pri prošnjih obhodih — kojih namen je, po grehah razžaljeno usmiljenje Gospodovo ter nebeščanov brambo za nas zemljane in imetje naše izprositi — litanije vseh svetnikov in se služi posebna maša v postajni cerkvi, ali pa, kadar se procesija v nobeni hiši božji ne vstavi, v oni cerkvi, iz katere se je obhod pričel. Litanij vseh svetnikov radi njihove moči in zdatnosti nikdar ne moremo zadosti ceniti; cerkev jih rabi o vsih važnih prilikah kot sredstvo, da bi si ž njimi božjo milost po posredovanji vsega nebeškega dvora izprosila. Ako ti torej res ni mogoče vdeležiti se prošnjih obhodov, ne zamujaj vsaj te litanije záse moliti in tako se zediniti s sv. cerkvijo. Udeležil se bodeš tako koristi toliko svete naredbe ter bodeš pomogel po svoji moči zadobiti one milosti, katerih krščanski svet one dni prosi.

V prošnji maši, katera je za vse tri dni ista, govori vse o potrebi in moči molitve. Cerkev rabi pri njej obleko štiridesetdanskega posta, da tako izraža nujno željo sprave z Bogom; vse pa diha upanje, da bomo uslišani, saj dobro čutimo, da se ta nada opira na ljubezen od smrti vstalega nebeškega ženina.

Kaj zlasti ovira reformo cerkvene glasbe?

(Konec.)

4. Rad bi tu omenil zapreko, ki je nikakor ne smemo prezirati, namreč nepoklicano govoričenje, kritikovanje in obsojevanje od strani takih, kateri gledé cerkvene glasbe nimajo pravih vednosti. Kaj se vse o cerkveni glasbi — dovolite mi nekako robati izraz — ne sklobasá, začeni od visoko učenega profesorja na katedri doli do filistra pri kozarci vina; velikansko — smešno je! A gospóda moja, take kritike in sodbe, od morda sicer učenih bogoslovcev in lajikov, od mož ki v občini zvonec nosijo: one so nekaterim sovražnikom reforme pravcato evangelije, na katero prisežejo ako treba. Taki govori dovedejo marsikaterega cerkvenega glasbarja na krivi pot in vspavajo marsikateremu sicer marljivemu cecilijancu čustvo dolžnosti. — Taki zapreki pač ne moremo nič družega nasproti postaviti, kakor da skušamo s peresom in praktičnim delovanjem pripomoči, da se zjasnijo pojmi in nazori gledé cerkvene glasbe.

5. Jako velika zapreka proti reformi cerkvene glasbe nahaja se tudi v narodu. Gotovo je, da se narod, zlasti verni in pobožni, z nekako trdoživostjo drži domačih pesmi (pri slovesni maši) ter da doslednjemu izvajanju cerkvenih določb gledé petja pasivni upor nasproti postavlja. Že marsikateri mašnik in lajik je bil primoran reformovanje na koru prav zaradi naroda opustiti. (?*) *Vredn.*)

S podukom, z modrim in mirnim postopanjem se pač dá marsikateri predsodek odstraniti; toda naglo silno in splošno zatiranje starih razvad utegnulo bi se često razbiti ob uporljivosti občanov in to bi pač ne bilo — vsaj po mojem mnenji — v smislu in po volji sv. cerkve. Mislim, da v tej zadevi bi morali prav sv. očeta posnemanja vredni izgled pred očmi imeti, kateri tudi n. pr. v cerkveno-političnih stvarih največje kamne — ako smemo onim ta posvetni pojem podložiti — ki jih ne more takoj odstraniti, med tem ležati pustiti, ko se trudi to doseči, kar se najpred doseči dá. In to me konečno opomni še na neko zapreko, ki se stavi reformi cerkv. glasbe, namreč

6. da mnogi pri reformovanju napačno postopajo. Dovolite, da tudi v tem oziru na neke stvari opozorim. — Narprej bi rad na ščit vsacega ceciljanca zapisal geslo: „*Suaviter in modo, fortiter in re*“. — Nekateri delajo narobe t. j. *fortiter in modo; suaviter in re* pa potem že samo pride. Naj dalje nikdo ne prezira te resnice: Lahko je, kaj podreti; a težko leto z boljšim nadomestiti! Nič ne škoduje cerkveni glasbi toliko, kakor resnobno, cerkveno skladbo, zlasti kakega starega mojstra, nepopolnoma in nezadostno predavati; specielno pa bi to trdil o gregorijanskem koralu. Jaz kar se mene tiče,**) ne morem reči, da je modro ali cerkv.-glasbeni reformi ugodno, če se v prvem začetku prav nič ne oziramo na vkus naroda. Ne svetoval bi v takih krajih, kjer so bile doslej le pesmi v domačem jeziku, takoj pričeti z mašami in v obče s skladbami strogega zloga; dá celo koral, ki ga cerkev v prvi vrsti želi in zahteva, naj bi se po moji misli začetkom bolj zmerno rabil, ker se mora vkus naroda samo gledé tega pevskega načina stoprav izobraziti. Kakor narava ne dela skokov, tako naj se tudi nikar ne delajo v cerkveni glasbi. Za stalno zboljšanje naše cerkvene glasbe neobhodno potrebujemo prehoda; prenagla***) reforma se ne obdrži dolgo časa.

Še nekaj! Velika napaka se mi zdi, da si nekateri reformatorji ne postavijo gotovega smotra, ki bi ga radi najpred dosegli. Kolikokrat se mora čuti vprašanje: „I, kaj naj narpred storim, kje naj začnem?“ — Kakor v npravstvenem življenji splošni sklepi niso velike vrednosti, ravno tako tudi ne gledé cerkvene glasbe. Kdor nima prav gotovega smotra, in naj je še tako malenkosten, pred očmi, kdor se dosledno in krepko ne trudi, da bi ga do-

*) Dovoljujemo si, temu stavku skromen vprašaj pristaviti: kjerkoli je župnik pravilno in krepko vmes segel, zlasti s poukom na prižnici, ondi je bil pasivni upor vernega in pobožnega naroda kmalu premagan. Mnogo takih slučajev nam je znanih.

***) Popolnem resnično! Toda negativni uspeh bi se potem tudi ne smel pripisavati narodu, oziroma nedostatku blage volje, marveč pa reformatorju in njegovemu nepremišljenemu ravnanju.

***) Pri nas se reformuje že 15 let, in vendar je na pre mnogih krajih vse pri starem, kakor je bilo; 15-letna doba vsaj ni prekratek čas za prvi začetek reformovanja — ki se često pogrša. Volje, blage volje manjka!

segel: ta v cerkv.-glasbeni reformi navzlic najboljši volji nikdar kaj pravega ne bode učinil!

Gospoda moja! Cerkevna glasba dandanes na mnogih krajih zahteva temeljite reforme: Naša sveta dolžnost je, da se zanjo potegnimo! Vstopimo se toraj vsem zaprekam, katere se dosegi te svrhe stavijo, krepko nasproti: borimo se zoper nje z zedinjenimi močmi — in kmalu bodemo imeli na naših korih glasbo, kakor jo hoče in zahteva sv. cerkev.

D o p i s i.

Iz Ljubljane, 1. maja. (Danilo Fajgelj odlikovan.) Jako nas je razveselila vest, da je občeznanemu, za cerkveno glasbo velezaslužnemu gosp. Danilo Fajgeljnu visoko ministerstvo za uk in bogočastje podelilo državno umetniško štipendijo za glasbo. Poslal je izborni cerkveni skladatelj same cerkvene skladbe v presojo, katerih si je vsled svoje neumorne delavnosti uže precejšno število nabral. Presojal je njega dela strogi in svetovno-znani glasbeni kritik profesor dr. Ed. Hanslik, ki ga je takole ocenil: „Das Bestreben, leicht und gefällig zu schreiben, liegt dem Componisten ferne. Vielmehr zeichnen sich seine Werke durch eine strenge aber stets gediegene Contrapunktik vortheilhaft aus; besonders da sie bei aller Einfachheit von sauberer Arbeit sind und zuweilen an vielen Stellen grossartig und stilvoll gehen. Da ich objektiv zu beurtheilen gewohnt bin, so werden die Werke des wunderbaren Autodidakten Fajgelj meinerseits warm befürwortet.“

Tako tedaj presoja strokovnjak prve vrste našega skladatelja, na katerega smo lahko ponosni. Saj ž njim si je cerkev pridobila vnetega, marljivega in zelo nadarjenega skladatelja. Danilo Fajgelj je jeden izmed najboljših slovenskih kontrapunktistov in zlasti v fugah spreten. „Die Kenntnis der Fuge wird aber mit Recht an die Spitze aller musikalischen Wissenschaften gestellt“, pravi F. Richter, vodja konservatorija v Lipsiji. Witt sam mu je dve maši potrdil in je tedaj uže v onem času pokazal, da pozna cerkveni duh. Svoja dela je izdajal v „Cerkvenem Glasbeniku“, v „Glasbeni Matici“ in drugih listih, vsi časopisi so se o njem kaj laskavo izražali. Nekatera njegova dela so uže pošla, mnogo jih pa še na svitlo ni dal. Želeli bi tedaj, da bi nas priljubljeni skladatelj zopet razveselil s svojimi proizvodi, naša dolžnost je pa, da ga podpiramo in s tem netimo njega vnemo za pravo cerkveno glasbo. Čestitamo mu, ker ga je državna oblast tako odlikovala in mu svoje najvišje priznanje izrazila. *(Slovenec.)*

Z Gorenjskega. Minulo je že dve leti odkar so naš za pravo cerkveno petje silno vneti gospod župnik prišli pastirovat v našo faro, in od tega časa smo s pomočjo njihovo začeli v cerkvi pri božji službi prav strogo po cerkvenih pravilih peti. Pri petih sv. mašah pojemo vso mašo latinsko brez izjeme in najmanjše okrajšave, kar se še žali Bog na mnogih korih posebno pri Credo rado nahaja. Pojemo pa tudi vse drugo zraven ordinarija missae čisto natančno kakor dotični praznik zahteva. Asperges in Vidi aquam pojemo pred slovesnimi mašami latinsko, pri neslovesnih pa slovensko. Introitus pojemo koral, Graduale čveteroglasno. Sequentia kadar pride na vrsto, tudi koral. Ofertorije štiriglasno, in Communio zopet koral kakor se nahaja za vse praznike celega leta v „Epitome ex editione typica Gradualis Romani“, katerih so nam g. župnik takoj 6 preskrbeli. Tako tedaj moramo biti za vsak večji praznik na vse že omenjeno dobro pripravljeni. Tudi so mi že g. župnik zatrdili da, ako se ne bo na koru vse natančno po cerkvenih pravilih izvršilo in pelo, da ne bodo darovali pete sv. maše ampak tiho. Zato bi se imelo po vsih farah redno skrbeti, brez praznega ugovora, da je pri nas nemogoče. A vse je mogoče; da je le dobra volja, potem se z božjo pomočjo vse doseže, se ve da ne brez truda in stroškov, česar se pa nekateri gospodje silno boje in to je ravno nar večji napaka in za-

držek, da marsikje v cerkvi ne morejo pravilno peti. Druga velika napaka je neka čudna nepotrpežljivost. Od marsikje se sliši, da ima organist naročeno, da mora skrajšati Gloria in Credo, kar je vsega obžalovanja vredno, tudi zato ker se ljudje semtertje po službi božji razgovarjajo: Zakaj pa tu in tam še po cerkveno ne pojejo, „ali je mari tunkaj drugi Bog?“ Mnogo bi se dalo še o tem pisati, pa naj to zadostuje. Le tega mi je še omeniti, da nikjer ni tako mala fara, da bi se ne moglo spraviti skup toliko pevcev da se cerkvenim potrebam zadostuje. Naša fara šteje samo 500 duš, a vendar se je število pevcev narastlo da jih je bilo že 12; po nezgodi se mi je kor skvčil na 7 pevcev, upam pa, da se bo kmalo zopet pomnožil. Naš g. župnik otroke v šoli uče peti po številkah, za kar njim gre vsa čast in hvala. Latinskih maš imamo sedaj 15, izmed katerih pojemo še le 7; 5 pri slovesnih mašah v praznikih in 2 Requiem. Preobširno bi bilo neštevati „Tantum ergo“ in sploh drugih cerkvenih pesmi in maš katere pojemo pri neslovesnih mašah. Vse kar je nedostojnega za božjo službo, smo opustili. Bog daj da bi bilo naše cerkveno petje v čast božjo, ter našim dušam v zveličanje; g. župniku pa Bog ohrani zdravje in blago voljo, da bi nam še za naprej tako zvesto na strani stali!

Iz Šent-Jernej 24. aprila 1892. — Dovolite, da za slovo o tukajšnem orglanji, katero sem od 4. okt. 1871 do 24 aprila 1892 opravljal, tudi sporočam o petji v tukajšnji farnj cerkvi. — Ko sem bil nastavljen kot učitelj, cerkovnik in orglavec, se mi je mnogokrat pravilo, da tukaj ljudje želé le veselih pesmi in še celo kak „štajerš“ v cerkvi. Zares se je jedenkrat predrznil, mi neki odrasčen „fant“ priporočati, da naj orglam na male piščalke, kakor na „klarinet“, na velike kot „fagot“ in orgle pa spustiti. Rekel sem mu šaljivo: Ti jih boš pa lovil orgle, ako uidejo, kaj ne? — Bivši velečastiti gospod župnik Janez Ev. Vovk, upokojeni duhovni svetnik, je imel pa vedno le rad dostojno lepo ubrano cerkveno petje, ter je orglavca in pevke in pevce zelo radodarno in obilno podpiral in obdaroval. Ravno tako tudi njegov naslednik preč. gospod Anton Feticch-Frankheim, katerema naj bode tu izrečena topla zahvala za obilno podporo in naklonjeno-t. Tudi vis. čast. gosp. kapelani, kolikor jih je v tem času tukaj služilo, so se več ali manj udeleževali s tem, da so pevski zbor podpirali, ali pa tudi še celo sami pomagali na koro peti. Hvala jim! — Tudi pekinje niso nikoli nagajale. Čast jim!

Peli smo pa zelo razne reči. — Poprej, seveda, le bolj pesmi od ranjcega Gregorja Rihar, pa ne vseh; smo jih tudi izbirali, potem od Leop. Cveka, Belarja, Andr. Vavkna, Josipa Levičnik-a in Dolinarja, potem še od raznih drugih komponistov.

Latinske maše so bile tako imenovane „klosterske“, to je iz frančiškanskega samostana v Rudolfovem.

Največ mi je pa pripomogel in me še bolj vnel vel. čast. gosp. Janez Tavčar sedaj župnik na Gorenjskem. Omenjeni gospod me je seznanil z lepimi latinskimi mašami kakor „Harmonie-Messe“ od g. Zangl-na; nadalje z Kempferjevimi, Škraup-ovimi, Kempfer, Kaim, Molitor, Schweitzer, Ett. itd.; za katero ljubav sem mu še vedno hvaležen.

Ko je pa začel „Cerkveni Glasbenik“ izhajati, sem mnogo reči porabil, da smo jih peli in tudi veliko latinskih maš naročil, katere smo večidel vse peli.

Zelo so se dopadle lat. maše „Missa s. Caeciliae“ od g. Ant. Foersterja, njegova lat. maša „Missa solemnis“. nadalje lat. maša od čast. patra Angelika Hribar kakor tudi vse njegove na sv. tlo dane skladbe. Ravno tako 4 lat. maše od Schweitzerja, Singerberger in mnogo družih. Nismo bili nikoli v zadregi. — Ko smo pa dobili „Cecilijo“ od družbe sv. Mohorja, smo začeli kar od kraja vse iz nje peti.

Prigodilo se mi je, da mi moj odkritosrčni in blagi gospod prijatelj zaupljivo pove rekoč: „Če boste take mrtvaške pesmi ali „bilje“ prepevali v cerkvi, Vam bodo vsi ljudje izostali“. — Se ve, da sem bil nekoliko poparjen, vendar nisem obupal, ampak mešal sem pesmi vedno tako, da k veliki sreči je bilo vedno dosti ljudij v cerkvi, da celo prenapolnjeno, in ljudstvo kakor tudi čast. duhovščina bila sta vedno zadovoljna. —

Bil sem pred več leti naročen na Witt-ovo „Musica sacra“ in „Fliegende Blätter“. iz katerih sem tudi mnogo porabil. Ko sem bil pred 21 leti prišel v ta kraj, šalil se je

neki g. tovariš učitelj iz mene, ko sem bil naročen na g. Wittove časopise, pa čez nekaj časa sem ga bil preveril, in smo šecelo za okrajno učiteljsko bukvarno naročili „Musica sacra“ in „Fliegende Blätter“ od r. Witta. Tako so se bili g. tovariši prelevili, a jaz še nisem imel ničesa. Sedaj je pa cecilijanska ideja predrila, in to v veliko čast in ponos, ker je to zelo vzvišeno opravilo in vsega podpiranja vredno. — Naj k sklepu le še to sporočim, da smo tukaj skušali, kolikor je bilo po naših skromnih močeh, v duhu cecilijanskega smisla, opravljati službo božjo, ter sem za sklep na veliki ponedeljek z pevci orglal in popeval lat. mašo od g. Ant. Försterja „M. s. Caeciliae“, in na velikonočno nedeljo pa „Harmonie-Messe“ Zangelnova, popoldne pa pete litanije. Sedaj pa obilo uspeha želi: *Janez Saje.*

Razne reči.

— Po prizadevanji vis. čast. g. pomožnega škofa dr. Jan. Katschthaler-ja, predsednika Cecil. društva solnograškega, bode se letos konci julija v Solnogradu priredil cerkv.-glasbeni poučevalni kurz; tamošnji milostljivi g. knez-nadškof Haller pa je sam g. dr. Fr. X. Haberla, vodjo cerkv.-glasbene šole v Regensburgu pismeno naprosil, naj bi prevzel vodstvo imenovanega kurza, v kar je g. Haberl se vé da kaj rad privolil. — Tudi v Innsbruck-u nameravajo to poletje tirolski cecilijanci napraviti shod s podukom.

— † V Kraljevih Vinogradih (pri Pragi) umrl je 5. t. m. Jan Nep. Škroup, vpokojeni stolniški kapelnik, skladatelj in glasbeni pisatelj v 81. letu svoje starosti. — Dne 31. decembra 1891. pa je umrl ameriški mašnik č. g. J. B. Jung, na svojem domu v Šviči. Preveč je delal in si nakopal jetiko. Jung je bil v Ameriki eden najodličnejših pospešiteljev cerkv.-glasbene reforme z besedo, peresom in dejanjem. V obeh občinah, kjer je pastiroval, vstvaril je izvrstna zbora: cerkvene postave so mu bile nedotakljive, zato jih je tudi praktično uresničil. Amer. Cecilija povdarja, da je r. Jung večkrat zatrjeval, da je s tem več storil kot z vsemi svojimi pridigami, ter da je imel ti svoji delavnosti se zahvaliti, da so verni tako radi prihajali k službi božji. R. i. p.

— Glavni dedič rajnega Josipa Mohr-a je stolni kapitul v Monakovem, knjižnico rajnega dobilo je nadškofijsko duhovno semenišče v Freising-u, obresti lepega premoženja 50.000 mark pa se bodo vporabljale v prosep Cecilijinega društva. Da je vrlj mož toliko premoženje zapustil, naj se nam ne zdi čudno; kajti v 25 letih je šlo nad en milijon iztisov njegovih pesmaric med svet. In vendar mu ni bilo toliko za denar, kakor za dobro stvar, namreč med narodom širiti pravilno cerkveno petje. Dokaz temu je, da je spisal „Die Pflege des Volksgesanges in der Kirche“ in tega dela brezplačno razdelil 4000 iztisov v blago svrho, da pospeši liturgično petje. Čast mu!

— Praznik presv. Rešnjega Telesa se bliža. Večkrat je C. Gl. že omenjal, kako nedostojno glasbo da čestokrat slišimo ta dan pri procesijah. Vprašamo: ali res ni mogoča procesija brez lahkokrihli maršev in odlomkov iz umazanih operét? — Poskusimo vsaj! Da pa godba ne izostane, naročimo si Renner-jeve pesmi in festo Corporis Christi za sopran, alt tenor in bas ali za enoglasni zbor s 4- ali 9 glasnim spremljevanjem pločevinastih godal. Partitura velja 1 m., pevski glasovi 40 dl., glasovi instrumentov 60 dl. — Delo je izšlo pri Fr. Pustet-u v 2. natisu. Zbirka osbega: VI Pange lingua, Lauda Sion, Sacris solemniis, Quod in Coena, Verbum supernum, Ecce Panis Angelorum, Salutis humanae sator, Bone pastor, Panis vere, Aaerne Res altissime.

— Kdo izmed starejših cecilijancev ne pozna Gaschurna, mule duhovnije v predarlskih hribih, kjer je prej pastiroval znani ekspozit in vrednik „Kirchenchor-a“, č. g. Battlogg, in si ustvaril cerkveni zbor, ki bi se dobro prilagod vsaki katedrali. G. Battlogg se je pred nekoliko leti preselil v Gurtis, vasico s 190 dušami. Tudi tu ima že izvrsten cerk. zbor 30 grl. Šolski otroci pejo kakih 70 motetov; vsako nedeljo in praznik peje se ves *Ordin. Missae, Graduale in Offertorium*; v adventu in postu, *Requiem in Vesperae* (antifona, palmi in hymnus) — vse koralno. — Pa naj kdo zopet reče, da se v skromnih okoliščinah ne da nič ali pa malo storiti za dobro in pravilno cerkveno petje! Blage volje je treba in znanja, pa gre; o izgovorih pa še vedno velja, da se nahajajo po nižji ceni, kot lešniki.

Pridana je listu 5. šteev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.